

Vergaderjaar 2022–2023

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 1990

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 december 2022

Op 29 december jl. heeft een ad-hoc-bijeenkomst van het Europese Health Security Committee¹ plaatsgevonden over de epidemiologische situatie van COVID-19 in China en de mogelijke gevolgen hiervan. Hierbij informeer ik uw Kamer over de uitkomsten van deze vergadering en mijn beleid ten aanzien van de situatie in China. Daarmee geef ik invulling aan het verzoek van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (commissieverzoek van 29 december jl.,

Uitkomst Health Security Committee 29 december 2022

Sinds begin december heeft China het gevoerde strikte coronabeleid in zeer korte tijd vrijwel afgebouwd, met als gevolg dat het virus zich er zeer snel verspreidt. Ook deelt China op dit moment vrijwel geen betrouwbare epidemiologische data. Hierdoor is het voor gezondheidsautoriteiten als de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO), het Europees Centrum voor Ziektepreventie en -Bestrijding (ECDC) en het RIVM, uiterst lastig om voldoende inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het coronavirus in dit land. Dit gegeven, plus de zeer snelle verspreiding van het virus, maken dat de detectie van nieuwe (zorgwekkende) virusvarianten op basis van wetenschappelijke gegevens in het land vrijwel onmogelijk is. Om die reden is het Health Security Committee op 29 december in een spoedbijeenkomst samengekomen om te spreken over de mogelijke noodzaak tot het treffen van gecoördineerde, EU-brede maatregelen.

¹ De Health Security Committee (HSC) is het centrale overlegorgaan waarin de EU-aanpak van ernstige grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen gecoördineerd wordt, (wetenschappelijke) informatie wordt gedeeld en eventuele maatregelen worden afgestemd. De HSC wordt voorgezeten door de Europese Commissie en bestaat uit vertegenwoordigers van lidstaten, het Europees Centrum voor Ziektepreventie en -Bestrijding (ECDC), het Europees geneesmiddelenbureau (EMA) en de nieuw opgerichte Health Emergency Preparedness and Response Authority (HERA).

Het ECDC heeft tijdens de bijeenkomst benadrukt dat het nemen van wetenschappelijk onderbouwde maatregelen enkel kan wanneer we over accurate data beschikken over de actuele coronasituatie in China. Naar de huidige inzichten is in China sprake van subvarianten van de Omikron-variant. In de EU is daartegen een goede immuniteitsgraad opgebouwd. Op basis van de nu beschikbare data worden beperkende maatregelen derhalve nog niet noodzakelijk geacht.

De Europese Commissie benadrukte het belang van goed sequentieonderzoek en surveillance binnen de EU, om nieuwe varianten binnen korte tijd te kunnen detecteren en riep lidstaten op om eventuele maatregelen niet unilateraal maar op gecoördineerde wijze binnen de EU te nemen.

Een grote meerderheid van de lidstaten gaf aan op dit moment in lijn met het advies van het ECDC geen maatregelen te overwegen voor reizigers uit China. Wel werd de oproep tot Europese coördinatie en versterkte monitoring en surveillance breed gesteund. Italië gaf aan maatregelen te hebben getroffen voor reizigers uit China en één lidstaat gaf aan zich daarop te beraden, mede met het oog op het Chinees Nieuwjaar dat in januari plaatsvindt. Ook heeft een deel van de lidstaten de reisadviezen voor reizigers naar China aangescherpt door reizigers te wijzen op de coronasituatie in het land. Spanje heeft op 30 december aangekondigd een testverplichting in te stellen voor reizigers uit China, met een uitzondering voor reizigers die over een bewijs van volledige vaccinatie beschikken².

Nederland heeft, in lijn met het langetermijnbeleid van kabinet³, tijdens de bijeenkomst erop aangedrongen dat eventuele maatregelen die het inreizen in de Unie beperken, gemeenschappelijk (EU-breed) genomen worden om deze effectief te laten zijn. Ook is aangegeven dat Nederland de situatie nauwlettend volgt, zowel internationaal als nationaal, onder meer door rioolwatersurveillance door het RIVM.

In het Health Security Committee was een breed gedeelde opvatting dat het nu niet nodig is om acute reisbeperkende maatregelen in te stellen. Ik deel deze opvatting. Op dit moment is het grootste punt van zorg voor de EU de mogelijke ontwikkeling van nieuwe varianten van het virus in China en de gebrekkige informatievoorziening daarover. De Commissie en de lidstaten hebben China opgeroepen om deze actuele informatie in internationaal verband te delen en spraken uit dat, gezien het beperkte inzicht in de epidemiologische situatie in China, de EU de komende dagen de situatie nadrukkelijk zal blijven volgen en dat de lidstaten opnieuw bijeen zullen komen, wanneer de actualiteit hierom vraagt. Nadere maatregelen kunnen daarbij overwogen worden.

Intensivering in Nederland

De bevoegdheid van de Europese Unie ziet nadrukkelijk enkel op het beleid aangaande het inreizen in de Unie en het vrije verkeer tussen lidstaten. Beleid ten aanzien van personen die zich bevinden op het grondgebied van een lidstaat, zijn voorbehouden aan lidstaten zelf. Ik vind het gelet op de ontwikkelingen in China van groot belang dat we in Nederland onze inzet op monitoring en surveillance van het virus en op bewustwording van mensen om de geldende adviezen na te leven intensiveren.

² Spain to require travellers from China test negative for COVID or be fully vaccinated | Reuters.

³ Kamerstuk 25 295, nr. 1883.

Ik heb het RIVM verzocht om de rioolwatersurveillance rondom Schiphol te intensiveren, zodat een mogelijke nieuwe variant snel gedetecteerd wordt. Deze intensivering zal per direct van start gaan.

Daarnaast heb ik met Dienst Testen en de Veiligheidsregio Kennemerland afgesproken dat alle passagiers uit China die Nederland komen bezoeken op Schiphol een gratis zelftest en voorlichting over het gebruik daarvan wordt aangeboden. Hiermee wordt het belang van naleving van het isolatieadvies bij een positieve testuitslag extra onder de aandacht gebracht bij deze groep. Hier wordt op 5 januari 2023, ruim voor de verwachte piek aan reisverkeer vanuit China, mee gestart. Ik blijf de ontwikkelingen nauwgezet volgen en zal in nauwe samenwerking met mijn Europese partners aanvullende maatregelen nemen als dit de komende periode noodzakelijk blijkt.

Verder wil ik mensen die overwegen om naar China te reizen erop wijzen dat hiervoor reeds een geel reisadvies geldt (let op, er zijn risico's). Reizigers moeten er rekening mee houden dat de situatie in China onvoorspelbaar is en toegankelijkheid van de gezondheidszorg naar het zich laat aanzien onder druk staat. Zij worden op de risico's in het land geattendeerd via het reisadvies op Nederland Wereldwijd⁴.

Tot slot merk ik op dat er momenteel nog geen wettelijke basis is voor het treffen van aanvullende juridisch afdwingbare maatregelen op nationaal niveau (zoals een verplichting voor reizigers die vanuit China naar Nederland willen komen om zich voorafgaand aan de vlucht te laten testen of een verplichting om bij aankomst in Nederland in quarantaine te gaan). Mocht de situatie in China verslechteren, dan kan het nodig zijn om dergelijke maatregelen te overwegen en is het wenselijk deze snel in te kunnen voeren. Daarvoor is een wettelijke basis nodig zoals voorgesteld door het kabinet met het wetsvoorstel Eerste tranche wijziging Wet publieke gezondheid. Dit wetsvoorstel is momenteel aanhangig bij de Eerste Kamer. Ik doe dan ook een beroep op de Eerste Kamer om de behandeling van dit wetsvoorstel te bespoedigen, met het oog op het tijdig kunnen treffen van preventieve maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid indien dit noodzakelijk is.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.J. Kuipers

⁴ Reisadviezen | Nederland Wereldwijd.